

Európsky súd odškodnil ďalšiu násilne sterilizovanú rómsku ženu

Košice, 13. júna 2012: Poradňa pre občianske a ľudské práva víta rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade *N.B. proti Slovensku*, v ktorom Európsky súd odškodnil ďalšiu násilne sterilizovanú rómsku ženu. Sťažovateľka, N.B. bola sterilizovaná ako maloletá počas pôrodu cisárskym rezom v roku 2001 v Nemocnici v Gelnici. Ide pritom o druhé rozhodnutie v obdobnej veci, len sedem mesiacov po prvom rozhodnutí Európskeho súdu proti Slovensku v novembri 2011. Poradňa vyzýva slovenskú vládu, aby na základe rozhodnutia okamžite prehodnotila svoj dlhoročný postoj k problematike násilných sterilizácií rómskych žien na Slovensku a prijala koncepčné opatrenia vrátane komplexného prešetrenia tejto praxe, ospravedlnenia a odškodnenia poškodených žien.

„Tento prípad predstavuje ďalší významný posun v našej dlhoročnej snahe dosiahnuť odškodnenie pre násilne sterilizované rómske ženy na Slovensku. Sme radi, že Európsky súd vyslal slovenskej vláde jasný signál: násilné sterilizácie nesmú byť tolerované. V súlade s Európskym dohovorom i ďalšími medzinárodnými dohovormi o ľudských právach vláda nesie zodpovednosť za dodržiavanie reprodukčných práv žien, za efektívne vyšetrenie každého možného porušenia týchto práv a za poskytnutie zadosťučinenia pre každú poškodenú ženu. Zároveň musí zabezpečiť dôslednú prevenciu týchto prípadov v praxi.“ povedala Vanda Durbáková, právna zástupkyňa sťažovateľky.

„Odmietavý postoj slovenskej vlády k uznaniu zodpovednosti za prax násilných sterilizácií rómskych žien by bol po tomto rozhodnutí naozaj neprijateľný a nepochopiteľný. Zdá sa, že vláda bude radšej každých sedem mesiacov riskovať medzinárodnú blamáž, než aby sa – raz a navždy – k veci konečne postavila čelom. Vláda sa musí ospravedlniť poškodeným ženám a odškodniť ich. Lekári, ktorí ženy násilne sterilizovali, musia niešť za svoje konanie zodpovednosť,“ komentovala Barbora Bukovská, právna zástupkyňa sťažovateľky.

Rovnako ako v predchádzajúcom prípade (*V.C. proti Slovensku*), Európsky súd priznal sťažovateľke v konaní anonymitu a jej meno a identita nesmú byť zverejnené. *„Ďakujem Európskemu súdu, že vyhovel mojej sťažnosti. Ďakujem mu v mene svojom i v mene ostatných násilne sterilizovaných žien. Je smutné, že my, rómske ženy, sa musíme domáhať spravodlivosti až v Štrasburgu,“* komentovala sťažovateľka, pani N.B.

Sťažovateľka, rómska žena, bola násilne sterilizovaná v nemocnici v Gelnici, 25. apríla 2001, pri pôrode jej druhého dieťaťa. V čase zákroku mala sťažovateľka 17 rokov a sterilizácia bola, v rozpore so zákonom, vykonaná bez súhlasu jej zákonných zástupcov. Sťažovateľku navyše o zákroku nikto neinformoval a záznam o vykonanom zákroku sa nenachádzal ani v prepúšťacej správe z nemocnice. O tom, že bola pri pôrode sterilizovaná sa sťažovateľka dozvedela až následne, keď jej právne zástupkyne nahliadli do jej zdravotnej dokumentácie. Od roku 2004 sa sťažovateľka domáhala na slovenských súdoch, vrátane Ústavného súdu SR, ospravedlnenia a odškodnenia, a tiež iniciovala trestné oznámenie proti lekárom, ktorí ju sterilizovali. V máji 2008 jej Okresný súd v Spišskej Novej Vsi priznal odškodnenie vo výške 48,000 Sk, čo však nebolo možné považovať za primeranú satisfakciu s ohľadom na závažnosť zásahu. Po tom, ako orgány

činné v trestnom konaní a Ústavný súd SR jej sťažnosti zamietli, sa sťažovateľka v roku 2010 obrátila na Európsky súd, kde sa sťažovala na porušenie jej práv garantovaných Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V rozhodnutí z 12. júna 2012, Európsky súd sťažnosti vyhovel, keď rozhodol, že vykonanie sterilizácie na sťažovateľke je v rozpore s článkom 3 Dohovoru (*ochrana pred krutým a neľudským zaobchádzaním*) a predstavuje porušenie jej práva na ochranu súkromného a rodinného života podľa článku 8 Dohovoru.

Vo svojom rozhodnutí Európsky súd konštatoval, že udelenie formálneho súhlasu k vykonaniu sterilizácie sťažovateľkou v čase kedy už mala pôrodné bolesti, bola pod vplyvom liekov a bola zdravotníckym personálom mylne informovaná o tom, že vykonanie sterilizácie je nevyhnutné na záchranu jej života, predstavuje porušenie práva sťažovateľky na fyzickú integritu a závažný zásah do jej ľudskej dôstojnosti. Súd zároveň uviedol, že Slovensko porušilo svoju pozitívnu povinnosť podľa článku 8 Dohovoru, a to zabezpečiť efektívnu právnu ochranu reprodukčných práv zvlášť rómskych žien, ako zraniteľnej skupiny obyvateľstva.

Európsky súd, okrem konštatovania porušenia článkov 3 a 8 Dohovoru, priznal sťažovateľke odškodnenie vo výške 25,000 EUR a právo na náhradu nákladov.

Rozhodnutie Európskeho súdu je k dispozícii (v angličtine) na:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=N.B.&sessionid=99443044&skin=hudoc-en>

Poradňa srdečne blahoželá pani N.B. Vážime si dlhoročnú dôveru násilne sterilizovaných rómskych žien, ktorým poskytujeme podporu pri vedení súdnych sporov a vyjadrujeme im obdiv za ich odhodlanie, trpezlivosť a odvahu pri presadzovaní svojich práv.

-KONIEC-

Poznámky pre editorov:

- **KONTAKTY:** Ďalšie informácie poskytnú **Vanda Durbáková** na tel./fax: +421-55-68 06 180, mobil: +421-908-695 531, e-mail: poradna@poradna-prava.sk alebo **Barbora Bukovská** na mobil: +44-789 684 5539, E-mail: bbukovska@post.harvard.edu.
- Poradňa pre občianske a ľudské práva je mimovládna organizácia so sídlom v Košiciach, založená 6.11.2001, ktorá prostredníctvom svojich aktivít presadzuje obhajobu ľudských práv na Slovensku. V roku 2002 Poradňa zdokumentovala prípady násilných a vynútených sterilizácií rómskych žien na Slovensku a odvtedy poskytuje podporu rómskym ženám pri vedení súdnych sporov pred súdmi v SR a aj na Európskom súde pre ľudské práva a vykonáva ďalšie aktivity smerujúce k odškodneniu obetí tejto nezákonnej praxe.
- Poradňa týmto vyslovuje poďakovanie všetkým svojim spolupracovníkom/ spolupracovníčkam a členom/členkám, za ich čas, úsilie, vytrvalosť a nasadenie, ktorými sa usilujú o uznanie zodpovednosti Slovenskej vlády za prax násilných sterilizácií a za odškodnenie obetí.
- Poradňa by týmto rada vyjadrila poďakovanie za podporu jej aktivít nadáciám MamaCash, Oak Philanthropy, the Open Society Institute, Fillia Frauenstiftung, DOEN Stichting, Slovensko - českému ženskému fondu a ďalším jednotlivcom a jednotlivkyniam, ktoré finančne podporili právny program Poradne v oblasti ochrany reprodukčných práv.